

Tiedonvälittäjät
Tieto ja tiedonhallinnan ohjaus

25.1.2024

MÄÄRÄYS VALTAKUNNALLISTEN TIETOJÄRJESTELMÄPALVELUIDEN AVULLA TERVEYDENHUOLLON ULKOPUOLELLE VÄLITETTÄVISTÄ ASIAKIRJOISTA

Valtuutussäännökset

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023) 76 §:n 2 momentti.

Kohderyhmät

Kysely- ja välityspalvelun käyttöönottavat terveydenhuollon ulkopuoliset toimijat

Kysely- ja välityspalvelun käyttöönottavien terveydenhuollon ulkopuolisten toimijoiden tietojärjestelmien toteuttajat

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmätoimittajat

Todistuksia tuottavan palvelun valmistajat/tietojärjestelmäpalvelujen tuottajat

Terveydenhuollon palvelunantajat

Kela/Kanta-palvelut

Voimaantulo

Tämä määräys tulee voimaan 1. päivänä helmikuuta 2024 ja se on voimassa toistaiseksi.

Tämä määräys korvaa aiemman Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) määräyksen THL 2/2021 Valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden avulla terveydenhuollon ulkopuolelle välitettävistä asiakirjoista. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023) kumoaa aiemman määräyksen antamiseen valtuuttaneen lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (784/2021), jonka nojalla annetut alemman asteiset säädökset kumoutuvat.

Sisällys

1 Määräyksen tarkoitus.....	3
2 Määritelmät	3
3 Määräyksen soveltamisala.....	4
4 Määräyksen keskeinen sisältö	4
5 Suhde muihin säädöksiin, ohjeisiin ja määräyksiin.....	5
6 Ohjaus ja neuvonta	6
7 Voimaantulo	6
Tiedoksi	6

1 Määräyksen tarkoitus

Määräyksen tarkoitus on täsmentää sitä, minkä tyyppisiä asiakirjoja saa välittää valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvan Kysely- ja välityspalvelun avulla. (kts Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 703/2023, jäljempänä Asiakastietolaki, 76 §:n 2 momentti).

2 Määritelmät

Tässä määräyksessä käytetään seuraavia käsitteitä:

- **Ammattihenkilö**
  - Terveystieteiden ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:ssä 1 momentissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö.
- **Asiakastieto**
  - Asiakastietolain 3§ 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu potilastieto ja sosiaalihuollon asiakastieto.
- **Kanta-palvelut**
  - Asiakastietolain 65 §:n mukaiset Kansaneläkelaitoksen järjestämät ja ylläpitämät sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut.
- **Kysely- ja välityspalvelu**
  - Asiakastietolain 65 §:n 1 momentin 10 kohdan mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tietojärjestelmäpalvelu, jonka avulla asiakastietoja välitetään sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisille toimijoille.
- **Potilasasiakirja**
  - Asiakastietolain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu potilasta koskeva asiakasasiakirja.
- **Sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolinen toimija**
  - Muu kuin asiakastietolain 3§:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettu organisaatio.

- **Vastaanottaja**

- Tapauskohtaisesti määritelty viranomainen tai muuta toimija, jolla on lakisääteinen oikeus vastaanottaa asiakirjaan kirjattuja, määriteltyjä tietoja ja jolle välitetään ammattihenkilön laatima todistus, lausunto tai muu asiakirja tai asiakirjan tietosisältöjä.

3 Määräyksen soveltamisala

Tätä määräystä sovelletaan asiakastietolain 76 §:n mukaisesti todistusten, lausuntojen ja asiakastietoja sisältävien muiden asiakirjojen tai niiden tietosisältöjen tai niihin liitettyjen muiden asiakirjojen välittämiseen terveydenhuollon ulkopuoliselle toimijalle.

Tämä määräys koskee Kysely- ja välityspalvelun käyttöönottavia terveydenhuollon ulkopuolisia toimijoita, Kysely- ja välityspalvelun käyttöönotettavien terveydenhuollon ulkopuolisten toimijoiden tietojärjestelmäpalvelujen tuottajia, terveydenhuollon palvelunantajia, sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien toimittajia sekä Kelan Kanta-palveluita.

Määräys ei koske sosiaalihuollon asiakirjojen välittämistä.

4 Määräyksen keskeinen sisältö

Asiakirjoja saa salassapitosäännösten estämättä välittää asiakkaan pyynnön tai vastaanottajan lakiin perustuvan pyynnön taikka tiedon luovuttajan lakiin perustuvan tiedonantovelvollisuuden perusteella.

Tämän määräyksen nojalla voidaan välittää ammattihenkilön tuottamia seuraavan tyyppisiä asiakirjoja sekä niiden tietosisältöjä sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisille tahoille:

- Lääkintölaillisia todistuksia ja lausuntoja sekä muita todistuksia, jotka vahvistetaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 23 §:n mukaisesti.
- Muita lääkärintodistuksia ja lausuntoja, joissa selvitetään potilaan terveydentilaa ja jotka ovat välttämättömiä lausunnon vastaanottavan tahon tehtävien suorittamiseksi.
- Kuolemansyyn selvittämisestä annetussa asetuksessa (948/1973) tarkoitettuja, THL:n hyväksymiä ja vahvistamia kuolintodistuksiin liittyviä asiakirjoja.
- Muita terveydenhuollon asiakirjoja tai niiden määrättyjä tietosisältöjä, jotka ovat välttämättömiä vastaanottavan organisaation lakisääteisen tehtävän hoitamiseksi.
- Kysely- ja välityspalvelun kautta voidaan luovuttaa myös todistukseen ja lausuntoon tietoisesti liitetty muu yksilöity asiakirja.

Välitettävät tietosisällöt noudattavat THL:n eri tietorakenteiden jakelualustoilla julkaistuja kansallisia rakenteita.

Edellä luetellut todistukset, lausunnot ja asiakirjat tai niiden erikseen rajatut tietosisällöt saa välittää Kelan Kanta-palveluiden Kysely- ja välityspalvelun avulla niille tahoille, joilla on lainsäädännön perusteella oikeus kyseisiin asiakirjoihin ja asiakirjojen tietosisältöihin.

THL laatii todistusten, lausuntojen ja asiakirjojen tai niiden erikseen rajattujen tietosisältöjen välittämiseen liittyvät erilliset kansalliset toimintamallit sekä ohjeet todistuksia, lausuntoja ja asiakirjoja laativille ja vastaanottaville toimijoille. Lisäksi THL voi antaa ohjeita välityspäätteistä ja siitä mitä todistuksia, lausuntoja ja asiakirjoja tai niiden erikseen rajattuja tietosisältöjä tai niihin tietoisesti liitettyjä muita yksilöityjä asiakirjoja voi Kysely- ja välityspalvelun avulla välittää terveydenhuollon ulkopuolelle.

5 Suhde muihin säädöksiin, ohjeisiin ja määrityksiin

Todistuksia tuottavan palvelun, joka tallentaa todistuksia Kanta-palveluiden Potilastiedon arkistoon tai Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon, on noudatettava:

- Myöhemmin annettavaa Kanta-palveluihin liittyvien tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten luokittelua ja sertifiointia koskevaa THL:n määräystä 4/2024.
- Myöhemmin annettavaa sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten olennaisia vaatimuksia koskevaa THL:n määräystä 5/2024 ja sen todistusten profiileja koskevaa liitettä 3f, siltä osin kun se on suunnattu Kanta-palveluihin todistuksia tai lausuntoja tuottavalle palvelulle.
- Voimassa olevia Potilastiedon arkiston toiminnallisia määrittelyjä todistusten ja lausuntojen osalta.

Todistuksia vastaanottavan palvelun, joka on yhteydessä Kanta-palveluihin kuuluvaan Kysely- ja välityspalveluun hakeakseen sen kautta todistuksia, on noudatettava:

- Myöhemmin annettavaa sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten olennaisia vaatimuksia koskevaa THL:n määräystä 5/2024 ja sen liitteitä 3b ja 3f soveltuvin osin, lukuunottamatta liitteen 3f sisältämää Kanta-palveluihin todistuksia tai lausuntoja tuottavan palvelun profiilia.
- THL myöhemmin antamaa ohjetta Kysely- ja välityspalveluun liittyvien terveydenhuollon ulkopuolisten organisaatioiden liittymisen edellytyksistä.
- Voimassa olevia Kysely - ja välityspalvelun toiminnallisia määrittelyjä.

6 Ohjaus ja neuvonta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja neuvoo pyynnöstä tämän määräyksen soveltamisessa.

7 Voimaantulo

Tämä määräys tulee voimaan 1. päivänä helmikuuta 2024 ja on voimassa toistaiseksi.

Sirpa Soini
Johtaja

Jarmo Kärki
Yksiköpäällikkö

Tiedoksi

Kysely- ja välityspalvelun käyttöönottavat terveydenhuollon ulkopuoliset toimijat

Kysely- ja välityspalvelun käyttöönottavien terveydenhuollon ulkopuolisten toimijoiden tietojärjestelmien toteuttajat

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmätoimittajat

Todistuksia tuottavan palvelun valmistajat/tietojärjestelmäpalvelun tuottajat

Terveydenhuollon palvelujen antajat

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kela/Kanta-palvelut

Tämä määräys julkaistaan viranomaisten määräyskokoelmissa

- [FINLEX](#)® - Viranomaisten määräyskokoelmat: [Terveyden ja hyvinvoinnin laitos](#)

ja on saatavissa:

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kirjaamosta sekä
- thl.fi/sotetiedonhallinta internetosoitteesta [Määrittelyt ja määräykset/määräykset](#).